

О. Медведєва, Т. Мірзак

Эколого-экономические аспекты развития зеленого туризма на Кировоградщине

В статье осуществлен анализ основных проблем развития сельского зеленого туризма в Кировоградской области и предложены пути решения ситуации, которая сложилась в современных условиях ведения хозяйства.

O. Medvedva, T. Mirzak

Ekology-ekonomiks aspects of development of green tourism on Kirovograd region

In the article the analysis of basic problems of development of rural green tourism is carried out in the Kirovogradskoy area and the ways of decision of situation which was folded in the modern terms of menage are offered.

Одержано 20.10.11

УДК 346.543

Н.В. Гаврилова, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Фактори підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства

У статті висвітлено процес підвищення інвестиційної привабливості. Наведено основні фактори та резерви підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Розглядаються етапи підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

інвестиційна привабливість, фактори та резерви підвищення інвестиційної привабливості, інвестиційна стратегія

Постановка проблеми. Визначення рівня власної інвестиційної привабливості не є кінцевою метою для підприємства, що прагне отримати інвестиції. Потрібна розробка та реалізація заходів з підвищення інвестиційної привабливості, які спрямовуються на залучення нових інвесторів та на покращення умов інвестування. За наявності кращих перспектив розвитку підприємства у майбутньому інвестори не тільки охоче будуть вкладати кошти, але й робити це на більш вигідних для підприємства умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження управління інвестиційної діяльності та питання оцінки інвестиційної привабливості стали предметом особливої уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, зокрема О. Балацького, І.Бланка, О. Вовчак, Е. Брігхема, В. Гейця, Е. Крилова, Г. Мунцеля, А. Пересади, Т.Майорової, У.Шарпа, В.Шеремета та ін. Але внаслідок динамічності умов господарювання ця проблематика набуває все більшого значення, виникає нагальна необхідність у подальшому дослідженні та виявленні факторів та резервів підвищення рівня інвестиційної привабливості.

Метою статті є дослідження факторів та резервів підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства на основі виявлення факторів прямого та

непрямого впливу та розгляді його основних етапів.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна привабливість характеризується сукупністю політичних, правових, економічних і соціальних умов, що сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів. Інвестиційну привабливість підприємства слід розглядати як сукупність характеристик його управлінської та фінансово-господарської діяльності, перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів [3]. Заходи з управління інвестиційною діяльністю підприємства в кінцевому підсумку мають спрямовуватись на підвищення його інвестиційної привабливості.

Серед діючих факторів і резервів підвищення інвестиційної привабливості нами виділено та детально досліджено чотири групи: фінансово-економічні, що здійснюють прямий вплив на рівень привабливості підприємства, та три групи факторів непрямого впливу: соціальні, інформаційні та екологічні [4].

Підвищення інвестиційної привабливості може бути як наслідком прямого покращення показників, наприклад, прискорення обігу оборотних коштів за рахунок скорочення заборгованості, а також непрямого, наприклад, підвищення вмотивованості персоналу, що в кінцевому рахунку призведе до покращення фінансових показників. Але зв'язок між такими факторами і фінансовими коефіцієнтами простежити набагато важче.

До фінансово-економічних факторів підвищення інвестиційної привабливості пропонуємо віднести:

- підвищення ефективності використання основних фондів на підприємстві;
- зростання ефективності використання оборотних коштів; покращення показників ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності підприємства;
- удосконалення управління прибутком підприємства;
- запровадження маркетингових заходів;
- підвищення ефективності тарифної політики;
- впровадження моніторингу цін на сировину та комплектуючі вироби;
- управління якістю.

До соціальних факторів належать:

- підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства;
- покращення соціальної інфраструктури;
- підвищення якості роботи управлінського персоналу.

До інформаційних факторів і резервів слід віднести:

- розробку і впровадження прогресивних інформаційних систем на підприємстві;
- забезпечення доступності внутрішньої інформації;
- налагодження каналів обміну зовнішньою інформацією.

До екологічних факторів належать:

- покращення інфраструктури міських пересувних систем з урахуванням еколого-гігієнічних вимог до всіх можливих небезпечних чинників, пропускної здатності вулиць, стану відповідних автомобільних парків та автостоянок, організації та поліпшення дорожнього руху впродовж року, зменшення рівня шуму тощо;
- удосконалення робочих процесів дизелів з підвищення рівня паливної економічності.

Вплив іншого економічного фактору формування інвестиційної привабливості підприємства – маркетингових заходів – є дуже суттєвою проблемою. Стимулювання широкого надання послуг завдяки відповідній рекламній політиці, грамотний вихід і

утримання на різних сегментах ринку тощо, дозволяють підприємству значно покращити усі показники своєї діяльності [1].

Не менш важливим є фактор підвищення ефективності управління ціноутворенням на підприємстві. Він дуже щільно пов'язаний із попереднім фактором, оскільки сама маркетингова служба повинна досліджувати сегменти ринку, на яких реалізується або планується надання автотранспортних послуг.

Окремим фактором підвищення інвестиційної привабливості підприємства є наявність адекватної інформації про ціни на сировину та комплектуючі. Тому необхідним є формування на ринку спеціальних установ, основним видом діяльності яких був би моніторинг. Вони зможуть надати підприємствам можливість отримати точні відомості про ціни на ринку і обрати оптимальний варіант.

Ефективність використання природоохоронних заходів може бути пов'язана з багатьма факторами і далеко не завжди залежить від самого підприємства. Законодавчі акти, що визначають відповідальність за забруднення навколишнього середовища, містять певні економічні важелі стимулювання введення безпечних для навколишнього середовища технологій.

Важливим фактором, що впливає на конкурентоспроможність підприємства, є підвищення якості послуг. Ця вимога стосується не тільки підвищення якості наданих послуг, а й відповідності їх міжнародним стандартам якості. Наявність величезної кількості вимог до якості набагато збільшує витрати, пов'язані з наданням послуг та їх тестуванням, дозволяє виходити на міжнародний ринок із світовим рівнем цін на послуги.

Соціальні фактори і резерви росту інвестиційної привабливості включають використання ефективних моделей стимулювання високих результатів діяльності, прогресивних форм оплати і стимулювання праці, системи заохочення і компенсаційних виплат, які в кінцевому підсумку призводять до покращення саме фінансово-господарських показників діяльності підприємства. Їх вплив може бути простежений під час розрахунку рейтингу інвестиційної привабливості і відбивається на його кінцевому значенні.

У підвищенні ефективності управління на підприємстві найважливішим є забезпечення достатньої мотивації кваліфікованих фахівців-управлінців у максимізації фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

Серед інформаційних факторів зростання інвестиційної привабливості і, зокрема, впровадження прогресивних технологій та інформаційних систем, слід виокремити необхідність інтеграції окремих автоматизованих систем управління на підприємстві. Інтеграція різних систем управління не є разовою операцією, а повинна бути серйозним і довготривалим процесом.

Серед інших інформаційних складових формування інвестиційної привабливості підприємства слід особливо виділити ступінь відкритості внутрішньої інформації для потенційних інвесторів, які, за відсутності необхідних їм даних, можуть одразу віднести потенційного реципієнта до категорії об'єктів з високим ризиком вкладання коштів, тобто з низькою інвестиційною привабливістю.

Розглядаючи інформаційні потоки підприємства, їх не слід розцінювати як замкнуту систему. Вкрай важливим є не тільки високий рівень автоматизованих систем управління на підприємстві, але й наявність сталих і розвинутих інформаційних зв'язків з іншими господарюючими суб'єктами, в першу чергу, з державними органами, постачальниками та споживачами. В межах економіки країни найнеобхіднішими є заходи із спрощення відносин із податковою адміністрацією, перехід на виключно електронні розрахунки із контрагентами.

Пропонується підвищення інвестиційної привабливості здійснювати поетапно [2].

На першому етапі здійснюється оцінка фактичного рівня інвестиційної привабливості потенційного підприємства-реципієнта.

Другий етап передбачає визначення переліку факторів і резервів росту інвестиційної привабливості відповідно організаційно-правовій формі підприємства, сфері діяльності і конкретним умовам господарювання.

На третьому етапі проводиться оцінка значущості окремих конкретних факторів підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Із числа визначених факторів і резервів зростання інвестиційної привабливості на наступних етапах обираються в першу чергу ті, що не потребують значних капітальних вкладень і не вимагають великих витрат часу. Наступними є заходи, які потенційно повинні призвести до найбільшого ефекту, але які пов'язані із значними видатками та великими часовими втратами.

Четвертий етап пов'язаний із формуванням конкретного набору заходів із підвищення інвестиційної привабливості.

На п'ятому етапі здійснюється оцінка інвестиційної привабливості підприємства після врахування впливу окремих факторів та мобілізації наявних резервів. Здійснення оцінки повинно проходити за тим же методом, що й на першому етапі. Це дозволяє простежити ефект від вжиття відповідних заходів. Використання резервів зростання інвестиційної привабливості призводить до зміни фінансових коефіцієнтів, значення яких, у свою чергу, відбивається на узагальнюючому показнику привабливості підприємства. Після впровадження зазначених заходів із підвищення інвестиційної привабливості, якщо вони є ефективними, підприємство отримає більший рейтинг, ніж на першому етапі.

Інвестиційна привабливість підприємства значною мірою залежить від розробки чіткої стратегії, що пов'язана як із реалізацією у перспективі його інвестиційного потенціалу, так і з забезпеченням дотримання положень загальної стратегії фінансово-економічного розвитку та головних цілей функціонування підприємства. Інвестиційна стратегія повинна формуватись з орієнтацією на наявні та потенційні фінансові, організаційні, кадрові, технологічні, сировинні, енергетичні та інші ресурси, які є в розпорядженні підприємства і які можуть бути залучені на вигідних для нього умовах.

Розробка і реалізація інвестиційної стратегії підприємств полягає насамперед у формуванні довгострокових цілей, пов'язаних із реалізацією мети діяльності підприємства як з позиції суспільства, що визначається затребуваністю ринком послуг з вантажних та пасажирських перевезень, так і з позиції підприємства, що полягає в отриманні доходу. Інвестиційна стратегія містить визначення довгострокових пріоритетів у сфері реалізації цілей інвестиційної діяльності, встановлення черговості їх досягнення та передбаченні можливих фінансово-економічних наслідків для підприємства у випадку відхилень від визначених темпів і пропорцій функціонування основних його систем.

Окрім того, невід'ємним елементом інвестиційної стратегії є обґрунтування і вибір методів досягнення поставлених цілей інвестування. Тому інвестиційна стратегія має наступні складові:

- визначення мети, цілей та напрямків діяльності підприємства;
- оцінка та аналіз зовнішнього політичного, правового та економічного середовища;
- оцінка переваг та слабких сторін фінансово-господарської діяльності підприємства;

- аналіз стратегічних альтернатив;
- вибір прийняттого варіанту стратегії і планування її реалізації.

Основними принципами формування інвестиційної стратегії підприємств мають стати:

- розгляд підприємства як відкритої системи, що здатна до саморегуляції;
- врахування базових стратегій операційної діяльності підприємства;
- переважна орієнтація на підприємницький стиль стратегічного управління інвестиційною діяльністю;
- охоплення всіх рівнів управління інвестиційною діяльністю підприємства;
- адаптування інвестиційної стратегії до змін чинників зовнішнього середовища;
- забезпечення альтернативності стратегічного інвестиційного вибору;
- врахування рівня інвестиційного ризику в процесі прийняття стратегічних інвестиційних рішень;
- орієнтація на професіоналізм інвестиційних менеджерів підприємства в процесі реалізації інвестиційної стратегії підприємства.

Основними засадами успішної реалізації стратегії інвестиційної діяльності мають стати:

- збільшення обсягу капітальних вкладень підприємств за рахунок прибутку та амортизації;
- удосконалення кредитних засад фінансування інвестицій;
- збільшення обсягу інвестиційних ресурсів, що формуються на фондовому ринку за рахунок заощаджень населення;
- запровадження економічного механізму страхування інвестиційних ризиків;
- забезпечення стабільності законодавства, що регламентує режим інвестиційної діяльності.

Перш ніж обирати інвестиційну стратегію діяльності підприємства, необхідно сформулювати певну сукупність альтернативних стратегій та провести їх ретельний аналіз. У межах обраної базової стратегії можливі декілька напрямів дій, які називають стратегічними альтернативами.

Інвестиційна стратегія розробляється на основі сформованої інвестиційної політики підприємства, сутність і спрямованість якої полягає у виборі найбільш раціональних шляхів збереження і розширення виробничого потенціалу. Тому в якості її основних положень слід виділити наступні:

- досягнення економічного, науково-технічного і соціального ефекту від інвестування;
- застосування для кожного об'єкта інвестування конкретних методів оцінки ефективності, за підсумками якої здійснюється відбір та реалізація інвестиційних проектів, що забезпечують підприємству максимальну ефективність;
- отримання підприємством найбільшого прибутку на вкладений капітал;
- раціональне витрачання коштів на реалізацію безприбуткових проектів, тобто зниження витрат на досягнення науково-технічного, соціального або економічного ефекту;
- використання підприємством державної підтримки для підвищення ефективності інвестицій у формі бюджетних позик, гарантій Уряду і т.д.;
- забезпечення мінімізації інвестиційних ризиків, пов'язаних із реалізацією конкретних проектів. Вплив комерційних ризиків (будівельних, виробничих, транспортних та ін.) може бути оцінений через імовірність зміни очікуваної доходності

інвестиційних проектів і відповідне зниження їх ефективності. Такі ризики можуть бути знижені замовниками проектів і залученими інвесторами шляхом самострахування, тобто створення фінансових резервів, диверсифікації інвестиційного портфеля і комерційного страхування. Захист від некомерційних ризиків забезпечується шляхом надання гарантій Уряду і страхування інвестицій;

– забезпечення ліквідності інвестицій. Цього положення слід дотримуватись в силу значних змін зовнішнього інвестиційного середовища, кон'юнктури ринку чи стратегії розвитку підприємства. З огляду на це по окремих об'єктах інвестування може суттєво знизитися дохідність, що спричинить негативний вплив на інвестиційну привабливість підприємства. Тому, враховуючи вплив цих негативних факторів, інколи доцільно приймати рішення про своєчасний вихід із неефективних проектів і реінвестування вивільненого капіталу.

При розробці інвестиційної стратегії підприємства слід враховувати наступні фактори:

- фінансовий стан підприємства;
- технічний рівень виробництва;
- наявність у підприємства як власних фінансових ресурсів, так і можливості залучення позикових коштів у виді кредитів і займів;
- фінансові умови інвестування на ринку капіталу;
- комерційну і бюджетну ефективність інвестиційних проектів, які передбачається реалізовувати;
- умови страхування і одержання відповідних гарантій від некомерційних ризиків.

Успішна реалізація напрямів інвестиційної стратегії підприємства можлива за умови нарощення та підтримки інтелектуального потенціалу інвестиційної діяльності, стимулювання підвищення його творчої віддачі, формування господарського механізму, який зробив би процес упровадження науково-технічного прогресу життєво необхідним і вигідним.

Висновки. Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства передбачає створення механізму виявлення і оптимального використання резервів підвищення інвестиційної привабливості. Одночасне використання усіх резервів зростання інвестиційної привабливості насправді не є можливим, в першу чергу, через брак коштів, кваліфікованих спеціалістів, повного масиву необхідної інформації для здійснення відповідних заходів. Практика доводить неефективність розпорошення зусиль за багатьма напрямками інвестиційної діяльності. Усе потрібно сконцентрувати на окремих, найважливіших інвестиційних проектах. Це потребує розробки конкретних рекомендацій щодо виявлення найбільш впливових аспектів, вимірювання ступеню впливу та кінцевих наслідків.

Список літератури

1. Балацький О.Ф. Управління інвестиціями [навч. посіб.] / О.Ф. Балацький, О.М. Теліженко, М.О. Соколов. – Суми. – Університетська книга. – 2004. – 231с.
2. Крылов Э.И. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности предприятия: учебное пособие / Э.И. Крылов. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 192с.
3. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 №222 // Українська інвестиційна газета. – 1998. – 21 квітня.
4. Пересада А. Інвестиційне кредитування: навч. – метод. посібник / А.А. Пересада, Т.В. Майорова: КНЕУ, 2002. – 272с.

Н. Гаврилова

Факторы повышения уровня инвестиционной привлекательности предприятия

В статье освещается процесс повышения инвестиционной привлекательности предприятия. Приводятся основные факторы и резервы повышения инвестиционной привлекательности предприятия. Рассматриваются этапы повышения инвестиционной привлекательности предприятия.

N. Cavrilova

Factors of increase of level of investment attractiveness of enterprise

The process of increase of investment attractiveness is reflected in the article. Basic factors and backlogs of increase of investment attractiveness of enterprise are resulted. The stages of increase of investment attractiveness of enterprise are examined.

Одержано 22.10.11

УДК 380.837:342.513:330.567.4

К.С.Дзеверіна, здобувач

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,

Роль інституціонального механізму реалізації державної власності в національній економіці

Досліджується значення інституціонального механізму реалізації державної власності в національній економіці. Зазначається, що він виступає засобом нормативної легітимізації відносин власності, визначає механізм узгодження та рівень адекватності політичних, економічних, соціальних, правових та інших відносин суб'єктів господарювання, через які забезпечується регулюючий вплив держави на інститути влади, довіри, конкуренції тощо з метою розвитку інституту державної власності. **інституціональний механізм, інститути, державна власність, легітимність, національна економіка, суб'єкт господарювання**

Постановка проблеми. Потреба в дослідженні інституціонального механізму реалізації державної власності в сучасних умовах обумовлена, насамперед, відсутністю цілісної, системної політики держави, спрямованої на довгостроковий розвиток відносин державної власності як базису соціально-економічної системи з урахуванням інституціональних особливостей національної економіки. Інститут державної власності застосовуючи інституціональний механізм, сприяє розвитку соціально-економічної системи країни та підвищенню добробуту населення.

Аналіз останніх досліджень. Застосування інституціонального підходу для розвитку економічних систем, що розглянуті у працях Д. Норта, В. Геєця, А. Гальчинського, В. Могилевського, Ю. Кіндзерського, Д. Стеценка, Я. Жаліло, Д. Чернікова ґрунтуючись на базових принципах системності, узгодженості, соціально-економічної доцільності, послідовності, відповідальності, сприяє якісному та довгостроковому розвитку національної економіки [1-7]. Інститути є фундаментом стабільності та визначеності інституціонального середовища як сукупності